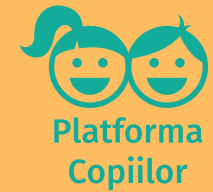

DREPTUL LA OPINIE

AȘA CUM ESTE ÎNVĂȚAT
ȘI PRACTICAT LA ȘCOALĂ

Studiu privind participarea elevilor
la luarea deciziilor în școală prin intermediul
CONSILIILOR ELEVILOR

DREPTUL LA OPINIE

AȘA CUM ESTE ÎNVĂȚAT
ȘI PRACTICAT LA ȘCOALĂ

Studiu privind participarea elevilor
la luarea deciziilor în școală prin intermediul
CONSILIILOR ELEVILOR

INTRODUCERE

Dreptul la opinie este unul dintre drepturile cel mai des încălcate în cadrul școlii, iar Consiliul Elevilor, deși trebuie să comunice administrației sugestiile și nevoile elevilor, obișnuiește să organizeze activități culturale și de recreere. Este opinia a 22 de adolescenți ce administrează Platforma Copiilor, lansată în 2017 de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC). Anume această opinie i-a motivat, la începutul lui noiembrie 2018, să inițieze o cercetare în rândul semenilor despre cum școala susține elevii să participe la luarea deciziilor prin intermediul Consiliului Elevilor (CE).

Au studiat Instrucțiunea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării privind constituirea și funcționarea Consiliului Elevilor și au elaborat întrebări pentru două chestionare – unul adresat elevilor ce fac parte din consilii, altul celor ce nu sunt consilieri. Pe 29 noiembrie 2018 primeau deja primele răspunsuri, din totalul de 620, la chestionarul publicat online.

Peste câteva luni, după ce au analizat rezultatele chestionarelor, au înțeles că ar avea nevoie de mai multă informație calitativă, astfel că au decis să organizeze și discuții offline. Cu ghidul de discuții la mână, au organizat 6 focus-grupuri cu 75 de elevi din Călărași, Sângerei, Rezina și Molovata. Pe unele le-au moderat chiar ei, pe altele împreună cu facilitatoarele CIDDC.

Zeci de foi cu transcrieri, sute de răspunsuri și de cifre – pe toate le-au analizat pe parcursul mai multor întâlniri la Chișinău. Pe lângă aceasta, au prezentat și o listă de recomandări pentru diferiți titulari de obligații atât la nivel central (MECC), cât și la nivel de instituție (administrația școlii sau dirigenții). În final, raportul lor conține:

- Constatări în baza rezultatelor chestionarelor și ale focus-grupurilor. În aceste compartimente sunt incluse multe dintre citatele fetelor și băieților ce au participat la discuții;

- Comentarii/interpretări expuse de adolescenții ce administrează Platforma Copiilor. Și în acest compartiment sunt incluse citatele adolescenților, dar, ținând cont de Politica de Protecție a Copilului a CIDDC, nu a fost menționat sexul persoanei căreia îi aparține citatul;
- Recomandări pentru titularii de obligații elaborare de aceeași adolescenți.

În tot acest proces, au elaborat și un instrument de lucru pentru a explica adulților care interacționează cu CE și semenilor una dintre funcțiile consiliului – cea de consultare și reprezentare a opiniei elevilor.

După un an de cercetare, cu ocazia împlinirii a 30 de ani de la adoptarea Convenției cu privire la Drepturile Copilului, și-au propus să pună în discuție modul în care dreptul la opinie este învățat și practicat la școală prin intermediul Consiliului Elevilor.

Tot procesul de cercetare și planificare a evenimentului, de la lista invitațiilor până la agenda de lucru, l-am dezvoltat împreună cu ei, rolul nostru fiind unul de ghidare și suport. De exemplu, am desfășurat activități de reflecție critică asupra situației respectării drepturilor; le-am oferit suport metodologic atunci când au studiat cadrul legal; am exersat și tot exersat cu ei întrebări pentru chestionare și ghiduri de interviuri; am negociat cu direcțiile de învățământ organizarea unor focus-grupuri; am realizat o pre-analiză a tuturor datelor colectate și le-am organizat într-un format cât mai prietenos adolescenților; i-am încurajat să evalueze permanent activitatea lor și altele. Toate acestea le-am făcut pentru că și ținând cont de Standardele de participare etică și adevărată a copilului.

Componenta Consiliilor Elevilor

DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA OPINIE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
ȘCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
ȘCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

CONSTATĂRI

De cele mai multe ori, consiliile elevilor sunt formate din elevi care au note mari, un comportament „exemplar” sau care participă la diverse activități/cercuri în cadrul sau în afara școlii și la olimpiade. De obicei, aceste persoane sunt șefi de clasă, care au responsabilitatea de a face disciplină, de a transmite colegilor mesajele dirigintelui, tot ei fiind numiți și „mâna dreaptă” a dirigintelui.

Mulți elevi sunt de părerea că un consiliu nu poate fi format din elevi care au note mai mici de 8, întârzie la ore, fumează, nu au experiența de a organiza activități, „strică lecția” etc.

COMENTARI

Acest fapt duce la crearea unui consiliu nereprezentativ, încălcându-se dreptul la participare și la opinie al celorlalți elevi; al celor cu note mici, ce au altă religie decât majoritatea, vin din familii cu venit redus, au părinți plecați în afara țării sau au comportament „ne-exemplar” (ex: aleargă pe hol/în clasă, strigă, nu-și fac tema pentru acasă (regulat), întârzie la lecții, au altă părere decât majoritatea elevilor sau decât profesorii și nu le este frică să și-o expună).

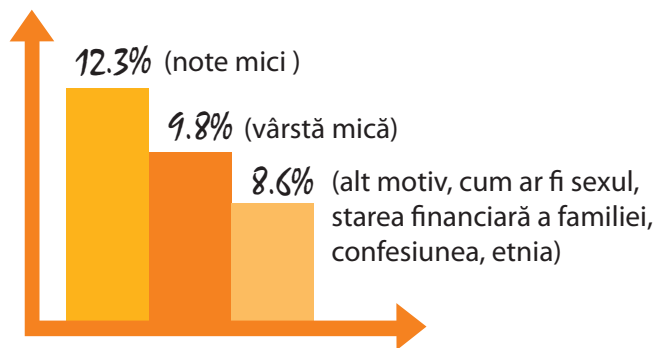
„Comparativ cu numărul total de elevi, doar câțiva au note mari/sunt eminenți, asta înseamnă că foarte mulți elevi nu au șanse să devină consilieri”

Elevii au răspuns în acest fel deoarece ei cred că un consiliu cu astfel de membri va strica imaginea școlii, va arăta nereserios. Acestea sunt niște stereotipuri preluate de la adulți. Dacă adulții ar avea încredere în copii și ar aprecia mai mult opiniile lor, aceștia din urmă ar gândi și s-ar comporta altfel. Profesorii noștri ne creează o „normalitate” pe care o credem și o susținem: un membru CE trebuie să fie cel mai bun, deștept și exemplar.

CONSTATĂRI

Unii elevi spun că știu și situații în care cineva dintre colegii lor nu a avut curaj să candideze în consiliu sau i s-a spus că nu poate fi consilier din următoarele cauze:

Persoanele ce învață în școlile din sat spun că cel mai frecvent sunt notele, iar cele ce învață în școlile de la oraș – vârsta.

Motiv frecvent de respingere a candidaturii în CE:

COMENTARII

„În sat sunt mai multe gimnazii. Acolo, diferențele de vârstă nu sunt atât de mari și motivul discriminării sunt notele”

„Unii elevii sunt scoși sau presați să iasă din consiliu, dacă au idei proprii, diferite de cele ale majorității colegilor sau ale profesorului/directorului adjunct, sau dacă folosesc cuvinte ce nu sunt pe placul profesorilor, de exemplu: LGBTQ+”

Fiecare copil trebuie să aibă șanse de a ajunge în consiliu și el trebuie să reprezinte toți elevii din școală.

„Dacă un consiliu este format în mare parte din fete, acesta nu poate lua decizii pentru băieți (și invers)”

„În consiliu nu contează cât de bun ești la matematică sau la chimie, dar faptul că expui problemele tuturor elevilor”

„Problemele școlare trebuie reprezentate de diferite grupuri, nu doar de cei mai buni elevi la poezie sau la alte materii”

Modalitățile de creare a Consiliilor Elevilor

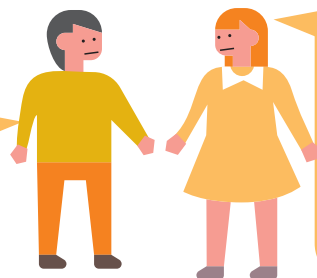
DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA OPINIE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
INCLUZIUNE INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

CONSTATĂRI

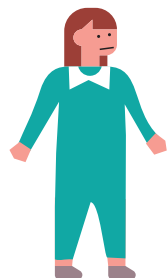
Doar 44% dintre fete și băieți spun că elevii ce ajung în consiliu sunt aleși de către toți elevii din clasă/școală.

Cu toate acestea, și în unele din aceste cazuri, elevii au fost delegați de colegi în consiliu pentru că erau deja și șefi de clasă, ceea ce, în opinia lor, îi face în același timp și consilieri.

„Directorul adjunct a intrat în clasa noastră și a întrebato colegii pe cine înaintează în consiliu. Deci, clasa a decis cine să fie consilieri”

„De la prima oră de dezvoltare personală am ales organele de decizie ale clasei și am delegat două persoane în consiliu”

„În școală se știe cine a participat la mai multe concursuri, cine a organizat diferite activități, cine învață mai bine și în baza asta am fost ales eu și o fată”

Din aceste 44%, fetele și băieții de 16-18 ani au răspuns și mai rar că CE a fost ales de către elevi – doar 20%. Și mai puține răspunsuri de acest gen au oferit elevii ce locuiesc și studiază în oraș.

În celelalte cazuri, elevii sunt delegați în consiliu la propunerea dirigintelui sau a directorului adjunct (15.6%). Alteori, foștii membri de consiliu decid cine poate deveni consilier sau un număr anumit de elevi decid să devină consilieri și invită câțiva colegi să li se alăture (24.6%).

COMENTARI

Metodele prin care sunt create Consiliile Elevilor:

- elevii votează;
- foștii membri aleg membrii noi;
- dirigintele/directorul adjunct propune candidatura sau delegă;
- un grup de elevi se organizează și anunță că vor să fie consilieri.

44% e puțin, dar chiar și în cazul lor nu știm cât de democratice și transparente au fost alegerile. Procesul democratic este atunci când:

alegătorii nu sunt manipulați. Ei aleg singuri, fără ca profesorul să-și spună în mod direct sau indirect părerea despre vreun candidat

candidatura este propusă benevol

fiecare elev are posibilitatea să candideze

votul este secret

candidații sunt votați de către colegi

CONSTATĂRI

„Am ținut un discurs. Toți au fost surprinși de discursul meu și anul acesta am fost aleasă consilieră de către director și apoi, prin vot, de către consilieri”

„Am devenit membru de consiliu fără să vreau – am fost ales de diriginte. Dar mă bucur că fac parte din el”

„Am devenit membră prin propunerea dirigintelui, după cum am înțeles eu”

„Pe mine m-au chemat. A fost o adunare și atunci mi-au spus că eu sunt membră”

„La noi în clasă a venit directorul-adjunct și a solicitat șefului clasei să aleagă persoana care poate merge cu el la CE. Șeful clasei m-a ales pe mine, deoarece eram mai îndrăzneță”

„Nu a existat niciun proces. Doar în timpul unei ore mi s-a spus că după a șasea lecție trebuie să plec în cabinetul de istorie unde va avea loc adunarea consiliului”

COMENTARII

„Chiar dacă sunt situații în care elevii aleg singuri membrii CE, aceștia sunt influențați de stereotipul promovat de adulți: cei care învață bine pot deveni membri ai CE”

„Unii sunt membri ai CE din clasa a V-a până la absolvire. Profesorii susțin asta argumentând că acești elevi cunosc deja activitatea CE și se vor descurca mai bine decât alții”

„Profesorul numește și nimeni nu îndrăznește să spună NU”

„Eu am aflat despre CE la Platforma Copiilor, în școală nimeni nu a vrut să mă anunțe, mi s-a zis să mă informez singură, dacă mă interesează”

CONSTATĂRI

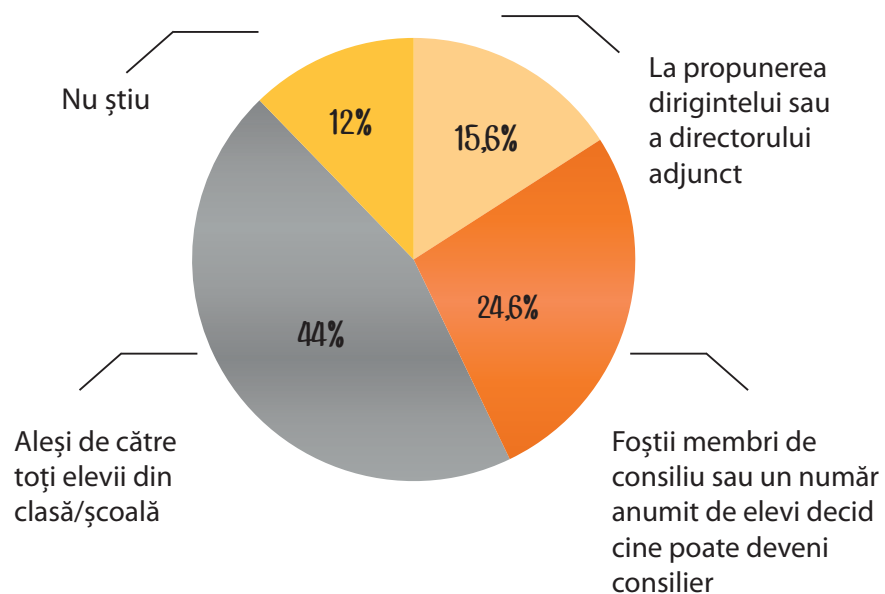
Un număr mare de fete și băieți (12%) nu știu cum a fost ales Consiliul Elevilor din școala lor. Iar unii dintre actualii consilieri spun că nu știu sigur care este rolul consiliului în momentul candidării.

„Eu, sincer să fiu, nu știu nimic despre el. Știam că el există în școală, dar nu știu cu ce se ocupă”

„Nu eram la curent nici măcar cu faptul că așa ceva există în școala noastră”

MODALITĂȚILE DE CREARE A CONSILIILOR ELEVILOR

COMENTARIII

„Dacă acest consiliu reprezintă elevii, ei trebuie aleși de către elevi”

„Profesorul spune cine trebuie să fie membru și elevii nici nu pot spune NU”

„Profesoara noastră a întrebat clasa despre o fată: «Cine nu este de acord ca această elevă să fie membră a CE?»”

Cu ce se ocupă,
de obicei,
Consiliul Elevilor
din școala ta?

DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA OPINIE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
ȘCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
ȘCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

CONSTATĂRI

Cel mai frecvent, elevii asociază CE cu următoarele expresii sau cuvinte: rezolvarea problemelor din instituție, opinia tuturor elevilor, activități de dezvoltare morală și fizică, jocuri, sfat, echipă, comunicare.

„Eu asociez CE cu un grup de persoane care decid soarta școlii, emit reguli pe care trebuie să le respectăm. De exemplu, organizează activități extra-curriculare; decid când și cum se vor desfășura și, cu aprobarea directorului, fac activitatea”

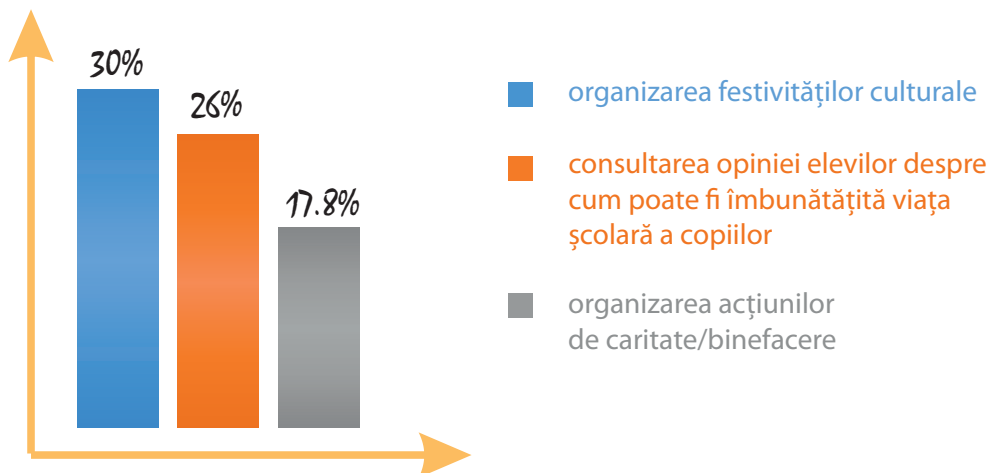

„CE dă sfaturi elevilor și-i ajută să se pregătească pentru serate”

„Opinie. Are rolul să le dea profesorilor opinia elevilor (idei pentru ore deschise, opinii despre uniformă)”

Atât fetele și băieții ce fac parte din consilii, cât și cei care nu fac parte menționează aceleași activități de bază ale consiliului:

COMENTARII

Deși mulți elevi spun că CE se asociază cu „vocea elevilor” sau „opinie”, activitățile pe care le face CE nu corespund cu aceste asocieri. Atunci când elevii au fost întrebați despre cea mai reprezentativă activitate a CE, cei mai mulți dintre ei au menționat activități culturale și distractive.

Consultarea despre cum să decoreze sala de festivități sau ce activitate va organiza clasa nu e consultare despre problemele pe care le văd elevii la școală.

„Poate s-a spus des că CE este vocea elevilor pentru că CE chiar i-a consultat despre probleme, dar au apărut obstacole (CE nu a fost luat în serios de către administrație) și problema nu s-a rezolvat. Respectiv, elevii nu au perceput asta ca pe o activitate de bază a consiliului”

„Sunt multe răspunsuri despre ascultarea vocii, fiindcă CE consultă ce să prezinte la festivitate”.

„Consilieri spun că ei sunt vocea, dar elevii ce nu sunt în consilii spun că sunt consultați doar la organizarea festivităților”

„La primele întâlniri, coordonatorul CE le spune membrilor că ei sunt vocea elevilor, dar în practică nu se face nimic”

CONSTATĂRI

Pentru majoritatea elevilor, cea mai reprezentativă activitate a consiliului lor este o anumită activitate festivă: serată tematică, serată dansantă, concert etc. Multe fete și băieți menționează frecvent și activitățile de caritate.

Alte activități cu care se ocupă Consiliile Elevilor sunt: înlocuirea profesorilor în timpul orelor (1.1%), evidența absențelor elevilor (8%) și disciplinarea elevilor la pauze sau lecții (5.4%).

În comparație cu zona urbană, Consiliile Elevilor din școlile de la sat se ocupă mai des cu disciplinarea elevilor; numărul băieților și fetelor ce locuiesc în sat și spun că aceasta este una dintre activitățile consiliului lor este de aproape 4 ori mai mare decât al celor ce locuiesc în oraș.

COMENTARII

Nimeni dintre elevi, nici în chestionare, nici la focus-grupuri, nu a spus că cea mai reprezentativă și importantă activitate a consiliului lor este cea de a scoate în evidență opinia elevilor sau de a participa la soluționarea unor probleme.

„Se vorbește despre sărbători, acte de caritate, dar nimeni nu spune că s-a consultat opinia, că s-a rezolvat vreo problemă. Elevii nu cunosc ce trebuie să facă CE”

„Ne este clar că CE nu-și face activitatea de bază. Consilierii nu știu că aceste activități sunt secundare. Cea mai importantă activitate a CE este consultarea și reprezentarea opiniei despre problemele școlare”

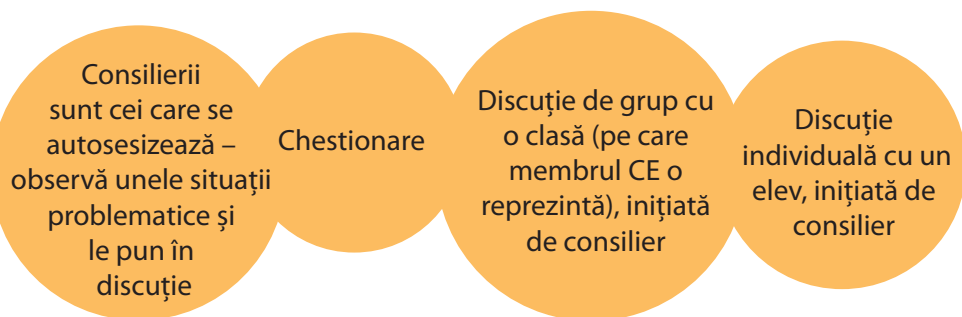
Cum/cât de des CE consultă opinia colegilor?

DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA OPINIE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
INCLUZIUNE INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

CONSTATĂRI

Chiar dacă activitatea de consultare a opiniei elevilor despre lucrurile ce pot fi îmbunătățite în școală este una dintre funcțiile de bază ale consiliului, doar 26% dintre elevi spun că CE din școala lor obișnuiește să organizeze astfel de consultări.

Atunci când acestea au loc, CE află opinia colegilor despre problemele/dificultățile lor la școală prin următoarele metode/instrumente:

De multe ori, elevii raportează consilierului o problemă pe care o observă sau cu care se confruntă la școală.

Fiind întrebați cât de des au loc aceste consultări, doar 44% dintre elevi spun mereu sau des. Iar 24% dintre elevii cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani și cei care locuiesc în oraș spun că CE niciodată nu le-a consultat opinia sau nu știu dacă aceasta s-a întâmplat în școala lor.

COMENTARII

„Cei care sunt în clasele de liceu sau în clasele terminale de gimnaziu (sunt de mai mult timp în școală) au avut mai mult timp să înțeleagă ce este consultarea. Respectiv, sunt mai critici”

Așa cum am concluzionat și în celălalt capitol, mulți copii nu știu care este rolul CE și sunt de părerea că funcția de consultare a opiniei elevilor despre viața școlară este realizată de CE atunci când acesta îi consultă despre cum pot fi organizate activitățile festive/culturale/distractive.

„Unii elevi consideră că atunci când CE vine prin clase și întrebă ce numere au pentru festivități aceasta este consultare. În 26% intră și aceste consultări”

„Poate să le arătăm un model de CE?
Însă, din păcate, nu există niciun model”

Care sunt
subiectele
pe care CE le
discută/consultă
cu elevii?

DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA OPINIE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
INCLUZIUNE INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

CONSTATĂRI

În puținele cazuri în care CE consultă opinia elevilor despre ce poate fi îmbunătățit în școală, subiectul discuțiilor, așa cum spun elevii ce nu fac parte din consiliu, este plantarea copacilor și alte activități de salubritate și îngrijire a mediului, vestimentația elevilor la școală, activități de timp liber sau alimentația elevilor din clasele gimnaziale.

Elevii care sunt consilieri menționează aceleași subiecte de discuție, dar mai adaugă și subiecte precum: comportamentul elevilor, reușita școlară, consumul de băuturi alcoolice și fumatul în rândul elevilor.

COMENTARII

În multe cazuri, membrii CE fac activități ce nu trebuie realizate de elevi, pentru că îi expun unor riscuri pe consilieri (sau orice alt elev ce ar face acest lucru). Consilierii sunt responsabilizați să disciplineze alți elevi, să urmărească dacă aceștia își fac temele pentru acasă și să anunțe profesorii despre aceasta, inclusiv despre elevii care absentează sau fumează.

„CE nici nu trebuie să cunoască ce comportament problematic are un copil. Asta nu ține de competența CE. Este un tratament diferențiat dintre elevi și consilieri”

„Apar conflicte. Relațiile dintre elevi se distrug”

„CE nu are rolul să «educe» elevii”

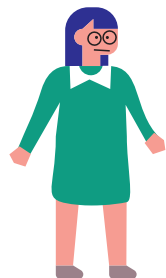
„Unii membri ai CE se simt mai presus, iar asta creează discrepanță între elevi. Elevii nu vor avea încredere în membrii CE dacă aceștia vor dori să afle opinia lor despre problemele școlare”

De asemenea, unele probleme abordate de CE nu țin direct de ceea ce trebuie să facă un consiliu, de exemplu: activități de salubritate, săptămâna voluntariatului, plantarea pomilor, curățarea iazului, a spațiilor verzi, reciclare.

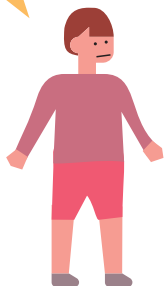
CONSTATĂRI

În puține cazuri, atunci când membrii CE participă la activități de instruire privind drepturile copilului sau rolul CE în școală, la ședințele consiliilor se discută despre siguranța și libertatea de exprimare a elevilor în cadrul instituției.

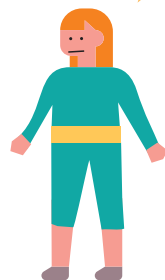
„Nu este auzită vocea fiecărui elev. Nu toți elevii știu ce trebuie să facă dacă profesorul nu este de acord cu opinia lor și nu le permit să și-o spună. De obicei, asta nu se discută la consiliu, dar în grupuri restrânse, la pauze”

„Anul acesta, în sfârșit nu ne-am ocupat de Toamna de aur”

„Vreau să ne implicăm toți în activitățile școlare și să ne exprimăm liber opinia”

COMENTARII

În timp ce consiliile fac aceste activități, sunt subiecte precum starea de bine a elevilor în instituție, discriminarea, conflicte cu profesorii, care niciodată nu ajung să fie discutate la consiliu. Aceasta se întâmplă pentru că ei au frică de neînțelegeri cu profesorii sau nici nu știu că pot discuta astfel de subiecte.

„Membrii CE tot sunt elevi care nu au fost întrebați cum se simt la școală. Ei nu știu că pot face asta prin consiliu”

„Consiliile Elevilor din multe școli au făcut consultări despre uniforma școlară deoarece ministerul a încurajat școlile să le facă”

„Diriginta a pus doi membri ai CE din clasa respectivă să facă media clasei la fiecare disciplină, pentru că ea trebuia să raporteze asta la ședința cu profesorii”

„Nu merg la consiliu. Acolo sunt elevii favorizați de profesori, care ar transmite informația mea. Dacă aș merge acolo, aș risca să am note mai mici, aș simți o atitudine rea în școală față de mine”

Cât de des CE
discută cu
Administrația
despre aceste
probleme
și despre care
anume?

DIVERSITATE DIVE
DREPTUL LA OPINIE DREP
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
SCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSI

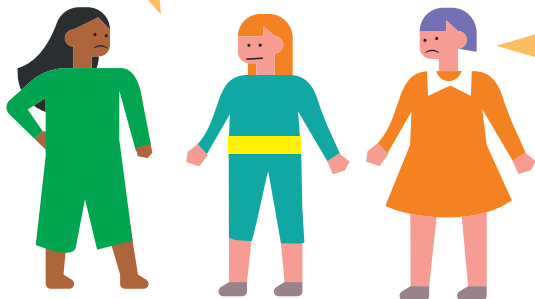
CONSTATĂRI

80% dintre elevi spun că CE discută cu administrația despre lucrurile ce pot fi îmbunătățite în școală. Însă din aceste 80%, foarte multe subiecte țin de comportamentele „problematică” ale elevilor și foarte puține despre cum se simt elevii la școală și ce poate fi îmbunătățit în opinia lor.

„Dacă nu ne descurcăm singuri, apelăm la director, iar el face careu. La careu se scot în față elevii și dacă după asta problema nu se rezolvă, se face ordin de exmatriculare. Și din cămin pot să-i alunge”

„Subiecte legate de fumat și bătaii sunt transmise imediat directorului. Dacă sunt mici conflicte între elevi, le rezolvăm la consiliu”

„Dacă este o problemă destul de gravă, mergem la direcție; dacă este una la nivel intelectual sau moral, pot să-i dau sfaturi elevului. Problemă gravă e atunci când elevii se bat până la sânge, fumează în fața școlii, vorbesc urât”

Sunt puține cazurile în care Consiliile Elevilor adresează administrației recomandări ce vin din partea elevilor. Acestea țin de volumul temelor pentru acasă, temperatura în încăperi, transportarea elevilor.

„S-a solicitat să fie instalate camere de supraveghere la vestiare și deja de un an le avem”

„Elevii din clasele a 9-a iubesc mult fotbalul și le-au propus directorului adjunct să găsească un profesor de fotbal”

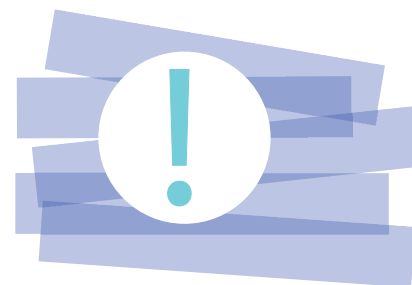
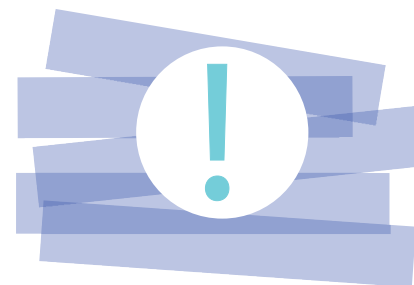
COMENTARII

Atât adulții, cât și elevii sunt de părere că rolul consiliului este de a rezolva problemele cu care se confruntă elevii în școală. Aceasta înseamnă că nici elevii, nici adulții nu înțeleg care este rolul adulților/administrației în școală și în general în viața unui copil.

„Atunci când noi spunem probleme cu care se confruntă elevii, noi avem în vedere lucruri/situații ce îi deranjează în școală, dar majoritatea înțelege probleme făcute de elevi”

„Noi spunem problemele elevilor. Ei înțeleg că elevii sunt o problemă”

Schimbările
observate
în școală
după
discuția cu
Administrația

DIVERSITATE DIVER
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
ȘCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIU

CONSTATĂRI

Cel mai frecvent, elevii observă că administrația reacționează la cazurile în care CE raportează comportamentele problematice ale colegilor, precum: absența de la ore, consumul de alcool, deteriorarea unor bunuri, fumatul, ceartă/bătaie etc.

„Directorul adjunct vine în clasa în care elevul a comis problema și are o discuție cu el; îi spune ce se va întâmpla dacă va continua să se poarte la fel”

„Directorul adjunct este o doamnă foarte înțelegătoare și cu elevii buni se comportă foarte bine, iar cu cei mai răi/obraznici poate fi foarte severă și trezește foarte repede frica în ei”

„Și noi facem de serviciu de mulți ani. După lecția a treia se desfășoară un careu, unde se spune o parabolă și tot ce s-a întâmplat. S-a observat că, după asta, ei se liniștesc”

„Directorul, de fapt, știe despre problemele noastre, pentru că ele se repetă de la an la an. În fiecare an, sunt elevi de vârsta asta, care au aceleași probleme”

COMENTARII

Adulților le este mai comod ca elevii să rezolve problemele de la egal de la egal, fără implicarea lor.

„Dirigintele a spus unui membru CE: «Du-te și scutură-l pe acela!» Dacă asta ar face profesorii, s-ar spune că ei încalcă drepturile copilului, dar dacă e o confruntare între elevi, se spune că nu e atât de grav”

Problemele legate de fumat și disciplinare sunt rezolvate pe termen scurt. Adulții nu dedică timp să afle care sunt cauzele comportamentului negativ sau nu vor să înțeleagă ce stă în spatele acestui comportament.

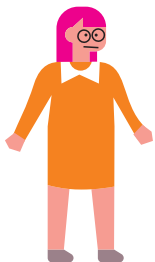
„Chiar dacă o să-i facă morală în fața careului, asta are efect pentru o perioadă scurtă, nu pe termen lung”

„Adulții reacționează la probleme pe termen scurt”.

„Nici CE nu trebuie să se ocupe de asta, nici administrația școlii nu trebuie să aștepte ca acesta să le comunice astfel de situații”

CONSTATĂRI

Unica situație în care CE a consultat opinia elevilor, a transmis-o administrației și a observat efectul acestor acțiuni, spun consilierii, a fost cea în care MECC a solicitat instituțiilor de învățământ să evalueze în ce mod se respectă instrucțiunea privind temele pentru acasă.

„Nu am avut vreo problemă pe care să fie nevoie să o discutăm la acest nivel, în afară de cea cu temele. În acest caz, directorul adjunct a primit de la noi informația despre temele pentru acasă și a transmis-o profesorilor, iar ei au tratat-o ca pe un lucru oarecare”

În alte școli, în puținele situații în care CE comunică administrației alte probleme decât cele legate de comportamentele problematice ale elevilor, adesea reacția administrației întârzie să apară.

„Senatul școlii ne-a întrebat despre problemele din clasă. Problema căldurii încă nu a fost soluționată”

„Consiliul nostru a pus în discuție de mai multe ori subiectul alimentației, dar administrația nu rezolvă nimic în acest sens”

„Dacă sunt probleme legate de școală, cum ar fi lipsa șervețelilor sau a uscătoarelor de mâini în veceu, atunci ne adresăm la direcția școlii. Ea este obligată să ne ofere aceste lucruri”

„Schimbări nu prea se văd”

COMENTARII

Aceasta denotă faptul că CE nu știe că poate face consultări de sine stătător, fără ca cineva din exterior să le-o ceară.

„Dacă CE vorbește despre disciplină, directorul adjunct merge prin clase, dar problemele precum căldura și alimentația nu se rezolvă”

„Atunci când elevii vin să raporteze probleme la administrație sau să propună ceva, aceasta îi tachinează în legătură cu reușita școlară scăzută sau ia lucrurile personal și le răspunde agresiv elevilor”

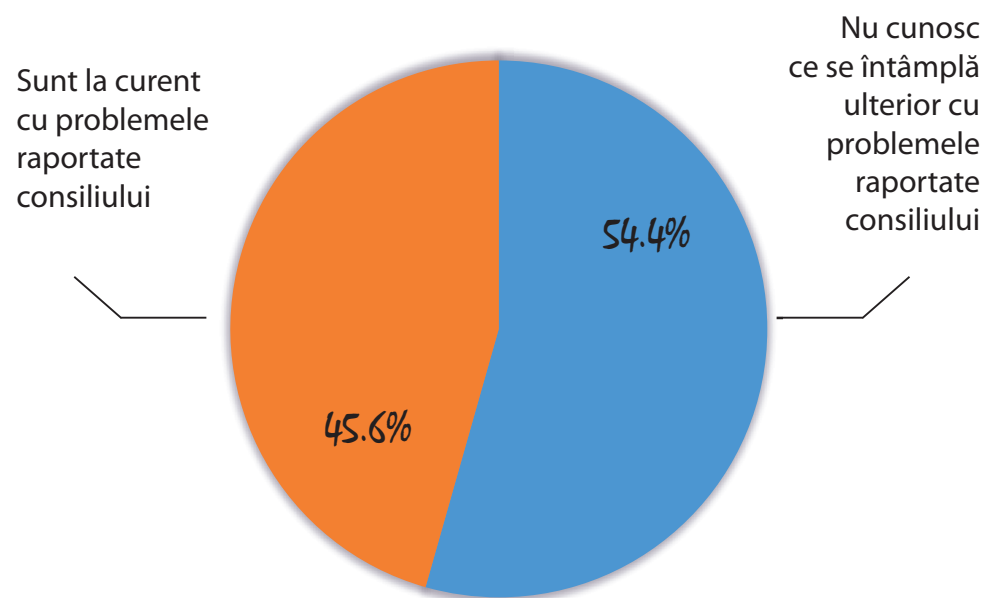
Ce știu elevii
despre
identificarea sau
soluționarea
problemelor
pe care le
discută cu CE?

DIVERSITATE DI
DREPTUL LA OPINIE DRI
DREPTURI
INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
SCOALĂ
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR COI

CONSTATĂRI

În puținele cazuri când copiii reușesc să discute cu CE despre problemele/dificultățile pe care ei le întâmpină la școală, majoritatea lor (54.4%) nu cunosc ce se întâmplă ulterior cu problemele raportate consiliului: dacă CE le prezintă, și care este răspunsul în acest caz, sau dacă CE nu comunică administrației rezultatul consultării.

COMENTARII

Membrilor CE li se spune că ei sunt responsabili de rezolvarea problemelor în școală. Ei nu revin cu feedback pentru că ei simt această presiune și nu vor să se ducă în fața copiilor și să le spună că nu au reușit.

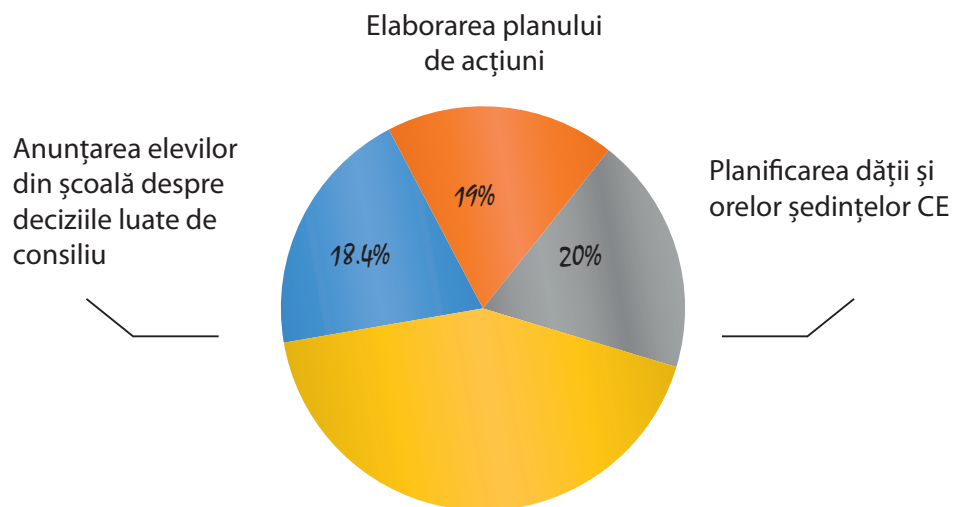
„Chiar dacă se discută subiecte cum ar fi volumul temelor pentru acasă sau alimentația, nu se comunică celorlalți elevi deciziile luate. Astfel, se pierde legătura dintre elevi și CE”

Care este
rolul
profesorului-
coordonator?

DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA OPINIE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
INCLUZIUNE INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

CONSTATĂRI

Ațiunile pe care le face de obicei profesorul-coordonator al consiliului.

De asemenea, 1 din 10 respondenți menționează că profesorul-coordonator obișnuiește să propună candidatura atunci când este ales președintele consiliului.

COMENTARII

Rolul coordonatorului trebuie să fie de susținere și informare. Elevii trebuie învățați să facă singuri aceste planuri de activitate, anunțuri și, în general, trebuie să fie învățați să-și organizeze singuri activitatea.

„Nu ar trebui să facă asta. Poate lui îi este mai simplu când cineva se supune planului său și crede că nu este în puterea CE să facă asta și nici nu îi învață pentru că îi va lua timp”

„Nici coordonatorul nu este informat cine și ce trebuie să facă”

„Coordonatorul știe că dacă el va face asta, totul va fi bine și, când va fi vreo comisie, totul va arăta bine”

„Coordonatorul face ca acțiunile CE să fie în folosul administrației (să nu o deranjeze)”

„Coordonatorul, întotdeauna, va alege acel președinte care va reprezenta opinia administrației”

Recomandări

DIVERSITATE DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE DREPTUL LA
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
INCLUZIUNE INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE ȘANSE EGALE
PARTICIPARE PARTICIPARE
ȘCOALĂ ȘCOALĂ
EDUCAȚIE EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR CONSILIUL ELEVILOR

RECOMANDĂRI

ȘCOALĂ:

- administrație,
- profesor-coordonator,
- diriginte,
- profesor DP sau ES

Diriginții și ceilalți angajați ai școlii să abordeze fiecare copil în mod individual și să încurajeze fiecare copil să-și dezvolte competențele.

Profesorii-coordonatori, diriginții și administrația școlii să informeze și să încurajeze toți elevii să devină consilieri și să susțină elevii să-și aleagă singuri reprezentantul în CE fără a veni cu sugestii, fără a-și arăta preferințele.

Profesorii-coordonatori să informeze elevii și angajații școlii despre rolul și funcțiile CE și să ofere membrilor CE suport moral și informațional, oferindu-le posibilitatea de a lua decizii proprii (elaborarea planului de activități, stabilirea datei și orei ședinței etc).

Profesorul coordonator să facă primele ședințe ale CE cu scopul de autocunoaștere și să vorbească despre nondiscriminare și echitate.

Profesorii, în special coordonatorul CE, să învețe membrii CE cum să utilizeze metode de cercetare precum: chestionarul, focus-grupul; să le dezvolte abilități de comunicare asertivă, exprimare.

Administrația să inițieze dialogul cu CE în sensul consultării opiniei elevilor despre viața școlară și să comunice permanent cu CE, arătând deschidere pentru opiniile elevilor.

Profesorii să desfășoare permanent activități practice prin care promovează nondiscriminarea și echitatea.

Profesorii și administrația să implice elevii în crearea regulilor la clasă și pe școală și să monitorizeze împreună într-un mod respectuos și participativ dacă acestea se respectă.

Profesorul-coordonator al CE să informeze angajații școlii, membrii consiliului despre procesul de monitorizare și riscurile cărora se expun pe ei și pe semeni, dacă abordează cu ei subiecte ce țin de viața privată. Aceste riscuri trebuie identificate mai întâi de adulții ce consideră că CE trebuie să se ocupe de disciplinarea elevilor sau acte de caritate.

OLDSÎ

Să realizeze instruirii pentru profesorii-coordonatori ai CE despre:

- rolul și funcțiile CE
- despre rolul coordonatorului în funcționarea consiliului.

Să desfășoare instruirii pentru toți angajații școlii despre funcțiile CE, drepturile la asociere și întâlniri pașnice, la opinie, la nondiscriminare, alegeri democratice; despre rolul adulților în dezvoltarea copilului. Instruirile să fie desfășurate în mod practic și interactiv, cu jocuri de rol și diferite activități în care profesorii vor analiza situațiile din perspectiva elevilor.

Să faciliteze schimbul de experiență între consiliile din raion, încurajând împărtășirea experiențelor în care CE a conlucrat cu administrația în identificarea și soluționarea unei probleme școlare. De exemplu, la fiecare sfârșit de an, direcțiile ar putea organiza acest schimb de experiență. Aceasta ar fi o sursă prin care direcțiile vor cunoaște situația din școli din perspectiva elevilor și vor observa dacă CE funcționează în baza regulamentului.

RECOMANDĂRI

Să realizeze focus-grupuri cu elevii prin care evaluează cum funcționează CE și să facă publice rapoartele, în care să fie și recomandări pentru școli.

Să formeze și să susțină un Consiliul Raional al Elevilor și să-l implice în analiza problemelor școlare la nivel de raion și în identificarea soluțiilor. Prin aceasta ar oferi un exemplu și școlilor despre cum poate funcționa un consiliu al elevilor.

ANACEC

Inspectorii școlari să asiste la ședințele CE și să ceară administrației dovezi de participare a consiliului în identificarea problemelor școlare și luarea deciziilor.

Inspectorii școlari să informeze CE despre rolul lor și să ceară într-o manieră prietenoasă de la membrii CE feedback despre funcționarea consiliului.

Inspectorii școlari să fie instruiți despre funcțiile CE și cum pot evalua dacă acestea funcționează în baza regulamentului.

MECC

Să elaboreze o versiune mai prietenoasă pentru copii/adolescenți a regulamentului de funcționare a consiliului, precum și să realizeze un ghid practic despre:

- rolul angajaților școlii în funcționarea consiliului;
- pașii de identificare și soluționare a unei probleme școlare și rolul CE în acest proces;
- experiențe pozitive ale CE;
- strategii de depășire a obstacolelor în soluționarea problemelor școlare.

Subiectele legate de discriminare, participare și CE de la disciplina Educație pentru Societate să fie studiate și practicate în cadrul mai multor lecții decât se fac acum. Acestea să fie studiate și la alte discipline, precum: Dezvoltarea Personală și Educație Civică.

Să colecteze permanent date de la elevi despre cum funcționează CE și să țină cont de rezultate atunci când elaborează documente.

ONG-uri

Să facă instruirii pentru elevi și angajații școlii despre participarea CE în evaluarea și îmbunătățirea vieții școlare.

UNIVERSITĂȚI

Orice universitate ce pregătește specialiști care ar putea lucra în școală să ofere cursuri obligatorii despre psihologia copilului, drepturile copilului, în special cele la nondiscriminare și participare.

DIVERSITATE
DREPTUL LA OPINIE
INCLUZIUNE
ȘANSE EGALE
PARTICIPARE
ȘCOALA
EDUCAȚIE
BĂIEȚI ȘI FETE
DREPTURI
CONSILIUL ELEVILOR